Η ΑΝΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΣΥΓΧΥΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΤΥΧΙΑΣ

Νεοελληνική κουλτούρα αναποτελεσματικότητας και ανευθυνότητας

- Η ΑΝΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑ ΘΕΛΕΙ Η ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΝΑ ΣΥΣΠΕΙΡΩΝΕΙ
- ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Του Απόστολου Λ. Πιερρή

Η αναξιοκρατία, για να κρύψει την προδιαγεγραμμένη αποτυχία της, οπουδήποτε δεν ελέγχει απόλυτα το παιχνίδι, ανάγει σε μεγάλη τέχνη τη συστηματική παραμόρφωση της πραγματικότητας. Γιατί αναξιοκρατία και πραγματικότητα είναι αδυσώπητοι εχθροί. Η αναξιοκρατία είναι καταδικασμένη να είναι βουτηγμένη μέσα στην ασχήμια του ψεύδους. Καλλιεργεί την ικανότητα να διαστρέφει την πραγματικότητα, να θολώνει την αλήθεια.

Όταν οι αποτυχίες της αρχίζουν να έχουν το σωρευτικό αποτέλεσμά τους οδηγώντας τη δύστυχη χώρα στην οποία επικάθεται σε μόνιμη και επιδεινούμενη κρίση και μια παρατεταμένη παρακμή και σήψη, τότε η αναξιοκρατία προσφεύγει σε έσχατα όπλα: η τέχνη της παραμόρφωσης γίνεται η τέχνη της αντιστροφής της πραγματικότητας. Δημιουργείται μια ειδυλλιακή εικονική πραγματικότητα κατευθείαν αντίθετη προς την υπαρκτή πραγματικότητα. Το μαύρο παρουσιάζεται άσπρο και το άσπρο μαύρο. Πρόκειται για τη Σοφιστική Τέχνη με την Πλατωνική έννοια του όρου: την τέχνη του μη όντος, του ψεύδους. Περιέγραψα στο προηγούμενο άρθρο μου τους μηχανισμούς με τους οποίους η αναξιοκρατία ασκεί τη διεστραμμένη αυτή τέχνη της δημαγωγίας και του λαϊκισμού εις βάρος της κοινωνίας, αλλά με την ανοχή της.

Η αναξιοκρατία μπορεί να επιβιώσει μόνο μέσα από μια γενική άμβλυνση της διαφοράς μεταξύ επιτυχίας και αποτυχίας, καθώς και από τη συνεπακόλουθη άμβλυνση της σημασίας και των συνεπειών επιτυχίας και αποτυχίας. Έτσι αποφεύγει την ευθύνη που μια οξεία αίσθηση των αποτυχιών της θα απαιτούσε απαρέγκλιτα.

Στις ανεπτυγμένες χώρες κρατικά φαινόμενα μείζονος κακολειτουργίας με χειροπιαστές συγκεκριμένες αποτυχίες στην αμυντική, εξωτερική και οικονομική ιδιώς πολιτική, συνεπάγονται αλλαγή της υπεύθυνης πολιτικής ηγεσίας, χωρίς αυτό αναγκαία να σημαίνει νέες εκλογές και αλλαγή κομματικού σχηματισμού στην εξουσία. Η ευθύνη δεν κρίνεται μόνο στις εκλογές, ούτε είναι συλλογική σε ένα κόμμα. Αλλά αυτό πρέπει να αποδεικνύεται με αντίστοιχες αλλαγές στην ηγεσία ανάλογα των επιτυχιών και των αποτυχιών της και σε συνεχή ανταπόκριση προς αυτές. Το ίδιο το κόμμα σε τέτοιες περιπτώσεις κάνει τις απαραίτητες ριζικές αναδιαρθρώσεις στην ηγεσία του για να μη φορτωθεί την αποτυχία της. Και το ίδιο κάνει κάθε υγιής οργανισμός, κάθε επιχείρηση, κάθε ομάδα, κάθε συγκρότηση ατόμων για κοινό στόχο και κοινό έργο. Εδώ αυτό το αυτονόητο θεωρείται ούτε λίγο ούτε πολύ ως αντιδημοκρατικό! Και φτάνουμε στον παραλογισμό το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΕΣ. που κατηγορείται για εγκληματική κακοδιαχείριση πόρων να επικαλείται ότι είχε για όλες τις πράξεις του την εξουσιοδότηση και έγκριση της Γενικής Συνέλευσης!

Τυπικό παράδειγμα του τι ισχύει στις ανεπτυγμένες κοινωνίες είναι η περίπτωση Holbrooke. Ο Holbrooke είναι ένας ικανότατος διπλωμάτης περιωπής με οξεία αίσθηση των γεωπολιτικών πραγματικοτήτων, ιδιαίτερα του χώρου μας. Είχε αναλάβει το σπουδαίο έργο του συντονισμού της Γιουγκοσλαβίας του Μιλόσεβιτς προς το παγκόσμιο δυναμικό πεδίο με σκοπό τη διαμόρφωση ευσταθούς περιφερειακού συστήματος στο χώρο μας. Η Συνθήκη Dayton ήταν το αποτέλεσμα. Αλλά η εξαίρεση Συνθήκη Dayton δεν οδήγησε στον επιδιωκόμενο συντονισμό λόγω της πολιτικής Μιλόσεβιτς, μιας πολιτικής θαμειδιώδς εσφαλμένης και ανάλογης προς την Ελληνική. Η πολιτική Μιλόσεβιτς κατέληξε σε καίρια βλάβη της Σερβίας (τα συμφέροντα της οποίας υποτίθεται υποστήριζε ανυποχώρητα). Για τις ΗΠΑ η δυσκολία που προέκυψε δεν ήταν ζωτική, ούτε πρώτου ή δεύτερου μεγέθους. Παρόλα αυτά ο Holbrooke, από προωθούμενος μελλοντικός Υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, κατέληξε αντιπρόσωπος στον ΟΗΕ, απ' όπου και απομακρύνθη εν συνεχεία. **Στα σκληρά ανταγωνιστικά συστήματα της προόδου και της επιτυχίας, η δεύτερη ευκαιρία είναι μεγάλη και σπάνια χάρη! Εδώ κατά κανόνα αυτός που χειρίσθηκε ένα θέμα πριν την αποτυχία είναι ο ίδιος που θα χειρισθεί και τις συνέπειες της αποτυχίας. Και ο χειρισμός είναι ο ίδιος, σαν τίποτε να μην συνέβη! Είναι όντως εκπληκτικό θέαμα!**

Η απουσία ευθύνης για τις αποτυχίες στα μεγάλα θέματα του Κράτους δίνει το λάθος δίδαγμα στην κοινωνία. Το πρότυπο που καλλιεργείται είναι ενός άθλιου κολλεκτιβισμού χωρίς ευθύνη. Η προσπάθεια είναι ομαδική, το αποτέλεσμα ομαδικό, η ευθύνη ομαδική. Το αγελαίο σύνδρομο σε όλη του την ευτέλεια! Έται καταλαβαίνουμε γιατί η αναξιοκρατία επιμένει στο δόγμα του "όλοι μαζί". **Γιατί έτσι η ευθύνη της επιτυχίας και της αποτυχίας διαχέεται. Έτσι όμως το πάθημα δεν γίνεται μάθημα, και η αποτυχία παύει να έχει τη σπουδαία καθαρτική λειτουργία που από τη φύση της έχει. Γιατί οι συνέπειες της ουσιαστικής ανάληψης ευθύνης για επιτυχία και αποτυχία προκαλούν την ορθολογικότερη κατανομή ρόλων και πόρων στα μέρη ενός ανθρώπινου συστήματος, εξασφαλίζοντας έτσι τη βέλτιστη κατάσταση των μερών και τη μέγιστη απόδοση του συστήματος.**

Το πρότυπο που παίρνει όμως έτσι η κοινωνία από την ηγετική της αναξιοκρατία είναι πρότυπο ανευθυνότητας με διπλές αρνητικές επιπτώσεις. Και δεν έχει κανείς κίνητρο να βρίσκεται στο maximum των δυνατοτήτων του αφού **η θέση του στο σύστημα δεν εξαρτάται κυρίως από την πραγματική απόδοση και την επιτυχία στο ουσιαστικό έργο του, αλλά από την πειθαρχία του στην αναξιοκρατία της αγέλης.** Και δεν έχει σημασία η αποτυχία του, αφού **η ευθύνη δεν επιμερίζεται, δεν εστιάζεται, αλλά ανήκει μυστηριακά και μεταφυσικά στην ολότητα του σχετικού συστήματος** όπου συμβαίνει - αν όχι σε όλη την κοινωνία, ή και στη "φύση του Έλληνα" ή (γιατί όχι;) στην παγκοσμιοποίηση, στο κέρδος, στην Αμερική, ίσως και στο Θεό που δεν αφήνει τον κάθε καραγκιόζη να παίζει το παιχνίδι του. Έται καλλιεργείται κουλτούρα ήσσονος προσπάθειας, αδιαφορίας για την επιτυχία στο έργο, ενδιαφέροντος για τη διαπλοκή, τη διαφθορά, τις μεθοδεύσεις - αδιαφορία για την ουσία και προσοχή στις εντυπώσεις. **Το αναξιοκρατικό πρότυπο της ανευθυνότητας δείχνει έτσι όλη την ασχήμια του.** Όσο μεγαλύτερη και σαφέστερη είναι η αποτυχία τόσο θρασύτερος είναι ο αποτυχημένος. Όσο μπορεί, θα την αρνηθεί, θα την παρακάμψει, θα προσπαθήσει ακόμη και να την αντιστρέψει προκλητικά. Όσο η αδιαφορία της κοινωνίας των ατόμων είναι μεγαλύτερη (γιατί έχει πειισθεί ότι η καραγκιοζοκρατία είναι ακατάλυτη στον τόπο της φαιδράς πορτοκαλέας), τόσο ο αποτυχημένος είναι προκλητικότερος στο να κάνει το μαύρο άσπρο. Στηρίζεται στο κατεστημένο και στους καρακλουχίους του: τι να την κάνει την πραγματική επιτυχία στο έργο; Όταν η πραγματική αποτυχία δεν μπορεί να μεταστραπεί σε εικονική επιτυχία ή, έστω, να αποκρυβεί, τότε αποδίδεται στη δράση του "κακού": ένα μανιχαϊστικό μοντέλο επιστρατεύεται όπου υπάρχουν δυνάμεις που δεν θέλουν το καλό του αποτυχημένου Νεο'Ελληνα και που προκάλεσαν την αποτυχία του. Φέρ' επείν, ο ΝεοΕλληνισμός είναι συτιδανός στην ερμηνεία π.χ. του ίδιου του Ελληνισμού. Επ' αυτού του θέματος συνυπάρχουν και οι δυο απόψεις που αντιπροσωπεύουν τις δυο μεθόδους του μοντέλου της ανευθυνότητας. Πρώτον, όχι, ο ΝεοΕλληνισμός είναι πρώτος στο πνεύμα (!), και όσοι διαδίδουν το αντίθετο είναι όργανα του "κακού". Δεύτερον, ναι, ο ΝεοΕλληνισμός είναι πολύ πίσω, αλλά γ' αυτό φταίνε οι "κακοί", οι ξένοι, η Τουρκοκρατία, οι πολυεθνικές, η Αμερική, που μας κρατάνε πίσω, ενώ εμείς θέλουμε να τρέξουμε - πού; μήπως στο "σουβλάκι και στο συρτάκι";

Πάρετε παράδειγμα από ένα ασήμαντο αλλά χαρακτηριστικό θέμα. Ο διαγωνισμός της Eurovision είναι αυτό που είναι. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το τραγούδι (και η εκτέλεσή του) που βγήκε πρώτο, ανταποκρίνεται πολύ καλά στο χαρακτήρα αυτού του διαγωνισμού: είναι πολύ καλό στο είδος αυτό. Όπως και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Ελληνική συμμετοχή ήταν παιδαριώδης και κακή από κάθε άποψη - όχι μόνο για το είδος αυτό, αλλά και για οποιοδήποτε ύφος ελαφρού τραγουδιού. Επιπλέον η συμμετοχή αυτή ήταν στην ουσία επιλογή του (μουσικού) κατεστημένου του κρατικού φορέα (ΕΡΤ) που έχει την ευθύνη (;) της διοργάνωσης της επιλογής (!) Η επιλογή δεν ήταν μόνο κακή (αυτό δεν είναι πρόβλημα για την αναξιοκρατία όσο το παιχνίδι μένει εσωτερικό και κλειστό) αλλά οδήγησε και σε παταγώδη αποτυχία έξω. Και τι βλέπετε; Απίστευτο θράσος! Αντί να κρυφτεί, ο άμεσος φορέας της αποτυχίας δίνει προεδρική συνέντευξη Τύπου όπου κατηγορεί ότι υπήρξε ξενική συνωμοσία εναντίον του. Αντί να πέσουν κεφάλια στο κατεστημένο της ΕΡΤ, βγαίνουν οι υπευθυνότεροι της Επιτροπής και καταγγέλουν το διαγωνισμό της Eurovision ως σημένο. Συνάδει και ο μεγάλος εθνικός (κατε)σημένος! Ξεχνούν οι θρασείς αποτυχημένοι ότι ο σοβαρός και άξιος, ακόμη και όταν σκοντάφτει σε εμπόδιο που του βάζουν οι άλλοι, τον εαυτό του πρώτο και πρώτα κατηγορεί γιατί σκόνταψε και εν συνεχεία αντιμετωπίζει το ζήτημα με πραγματολογική σοφία και φρόνηση, δηλαδή αποτελεσματικά. Αλλά τι λέω, αφού οι θρασείς αποτυχημένοι των καρεκλουχικών επιλογών δεν ξέρουν την έννοια καν της πραγματικής αποτελεσματικότητας, πέρα από το να τα "καταφέρουν" στα πονηρούτσικα κολπάκια των σημένων παιχνιδιών της αναξιοκρατίας.

Αλίμονο, ο ΝεοΕλληνισμός είναι καραγκιόζης.

Και τώρα, από τα μικρά στα μέγιστα. Γιατί η κουλτούρα της ανευθυνότητας έχει δραματικές επιπτώσεις παντού.

Η πραγματική οικονομική κατάσταση της χώρας και οι διεθνείς της σχέσεις ευρίσκονται σε πολύ κακό σημείο και χειροτερεύουν επιταχυνόμενα. Η οικονομική και εξωτερική πολιτική αρχίζουν και δείχνουν, και θα δείχνουν όλο και πιο αισθητά, την αποτυχία τους, την οποία προ πολλού είχα προβλέψει βασιζόμενος στην πραγματολογική ανάλυση των δεδομένων. Δεν έχει αλλάξει τίποτε ουσιαστικό εν τω μεταξύ, εκτός από το ότι, η πραγματικότητα θα μπορεί να αποκρύπτεται όλο και λιγότερο.

Η σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας συγκροτήθηκε με αναχρονιστικούς όρους. Προϋποθέτει ένα πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα (σαν αυτό της Ισορροπίας Δυνάμεων που γνώριζε η Ευρώπη και ο Ευρωπαϊκός Κόσμος πιο παγιωμένα από την μετά τον Ναπολέοντα εποχή). Θεωρήθηκε εσφαλμένα ότι η κατάλυση του Διπολικού Ψυχροπολεμικού Συστήματος θα οδηγήσει σε πολυπολισμό, ενώ βεβαίως το διαδέχθηκε (όπως ήταν λογικό και φυσικό) το μονοπολικό σύστημα της Αμερικανικής Παγκόσμιας Ηγεμονίας. Η πρόσφατη υπογραφή της ειδικής σύμβασης μεταξύ ΝΑΤΟ και Ρωσίας εκφράζει την τυπική και επίσημη αποδοχή εκ μέρους της Ρωσίας της ηγεμονίας των ΗΠΑ. Συνέπεια της αποδοχής αυτής θα είναι η ακώλυτη επέκταση του ΝΑΤΟ προς Ανατολάς με τη συμπεριληψη και των υπολοίπων κρατών του πρώην Συμφώνου της Βαρσοβίας, περιλαμβανομένων των χωρών της πρώην Γιουγκοσλαβίας και των Βαλτικών χωρών. Καίριας σημασίας θα είναι η ένταξη της Ουκρανίας. Σειρά έχουν οι χώρες της Καυκασίας και εν συνεχεία της Κεντρικής Ασίας. Το μόνο κύριο ζήτημα είναι η στρατιωτική ετοιμότητά τους.

Η λογική είναι ότι το ΝΑΤΟ ή θα επεκτείνεται ή θα ατροφήσει. Η σημασία του στο μέλλον ούτε πρέπει να υπερτονίζεται ούτε να υποτιμάται. Μοιάζει προς την "Αθήνα και τους Συμμάχους της", με τη διαφορά όμως ότι δεν υπάρχει πλέον αντίπαλος πόλος όπως η Σπάρτη. **Το ΝΑΤΟ (σαν περιφερειακός σχηματισμός έστω και ευρείας περιφέρειας) δεν μπορεί βέβαια να δεσμεύει την ελευθερία κινήσεως των ΗΠΑ σαν παγκόσμιας ηγεμονικής δύναμης. Από το άλλο μέρος παρέχει ασφάλεια στο χώρο του και στη συναπτόμενη περιφέρειά του: αποτελεί τον αποκλειστικό παράγοντα της Ευρωπαϊκής ειρήνης το τελευταίο ήμισυ αιώνος.** Οι χώρες-μέλη του θα μπορούν να παίζουν αυξημένο ρόλο εντός του κατά το μέτρο της ισχύος των, και πάντα στο πλαίσιο του ηγεμονικού πεδίου. Αύξηση της ισχύος μιας χώρας σημαίνει σοβαρή αμυντική πολιτική εκ μέρους της και γενναία αναβάθμιση των στρατιωτικών δυνατοτήτων της, κάτι που απαιτεί διοχέτευση μεγάλων πόρων στην 'μυνα και εκ βάθρων σχεδιασμό μιας κατάλληλης εξωτερικής πολιτικής. Τέτοιες επιλογές θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην (ανα)χάραξη οικονομικής και εξωτερικής πολιτικής. Οι ΗΠΑ έχουν θέσει το θέμα σαφέστατα και ωμά, όπως πρέπει σε μια υπεύθυνη και ηγεμονική δύναμη (έτσι ώστε να πάει "ο κάθε κατεργάρης στον πάγκο του"). Αρκετά η Ευρωπαϊική ασφάλεια χρηματοδοτήθηκε βασικά από τις ΗΠΑ ως τώρα. Επειδή η ασφάλεια είναι η πρώτη ανάγκη κάθε οντότητας για να λειτουργήσει και πολύ περισσότερο να αναπτυχθεί, είναι φανερό ότι η ανάληψη της παροχής ασφαλείας από τις ΗΠΑ ωφέλησε κολοσσιαία τις Ευρωπαϊκές χώρες και πολλαπλά. Τώρα ήλθε η ώρα των ευθυνών τους. Βασικά η Αμερική τους λέει πλήρως δικαιολογημένα: "put up or shut up". Ή, όπως ευπρεπέστερα αλλά απαρεμμήνευτα το διατύπωσε ο Bush: **"Κάθε χώρα πρέπει να εστιάσει την προσοχή της στη στρατιωτική ισχύ που μπορεί να προσφέρει σε αυτήν τη Συμμαχία, με τις σκληρές επιλογές και τις οικονομικές δεσμεύσεις που αυτό απαιτεί".** Ένα συγκλονιστικό ξύπνημα στην πραγματικότητα!

Είναι κωμικό και θλιβερό μαζί να βλέπεις την ηγετική πολιτική αναξιοκρατία εδώ να μιλάει και να κάνει **σαν η ασφάλεια και η ειρήνη να είναι θέμα καλής διάθεσης και όχι θέμα κατ' εξοχήν ισχύος.** Οι δηλώσεις των επισήμων εκτός και εντός Ελλάδος είναι σε αυτό το ζήτημα απελπιστικά παιδαριώδεις και αξιοπερίφρόνητες.

Στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον ενός παγκόσμιου ηγεμονικού πεδίου, κανένα σύστημα (κρατών ή άλλων οντοτήτων) δεν μπορεί να συμπεριφέρεται σαν κλειστό club. **Το ηγεμονικό πεδίο εισάγει ελευθερία παντού αργά ή γρήγορα. Η παγκοσμιοποίηση σπάει τα προστατευμένα συμφέροντα, τις παγιωμένες δομές δυσλειτουργίας και αναποδοτικότητας, τα "κεκτημένα δικαιώματα" που απορροφούν ενέργεια χωρίς να προσφέρουν ανάλογο έργο.** Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να είναι ένα τέτοιο club προστασίας όπως το ονειρεύτηκαν οι κομπλεξικοί του ΝεοΕλληνισμού. Πάντα τα ονείρατα και τα οράματα της ΝεοΕλληνικής αναξιοκρατίας είχαν μια καταστροφική διαφορά φάσης στην πραγμάτωσή τους: όταν επιτέλους φαινόταν ότι κατά κάποιο τρόπο πραγματοποιούνταν, είχαν πλέον χάσει τη σημασία τους, και η πραγμάτωσή τους μάλλον εμπλοκές παρουσίαζε και κακό έκανε παρά διευκόλυνε την ανάπτυξη της χώρας.

Η ΕΕ. δεν έχει ευσταθή σύνορα, γιατί δεν μπορεί να έχει κρατική ολοκλήρωση και γιατί υποτάσσεται σε μια λογική επέκτασης. Σε μια ιστορική περίοδο όπου κυριαρχεί η δυναμική της απελευθέρωσης των συστημάτων και τη φυσικής ισορροπίας τους, δεν μπορεί ένα συγκρότημα να φτιάχνει δομές νεοπροστατευτισμού και νεοεθνικισμού. (Εννοώ νεοεθνικισμό την ιδεολθψία του "υπερβατικού εθνικισμού" μιας πολιτικά ενοποιημένης Ευρώπης). Η ΕΕ. θα πρέπει να "ανοίγει" συνεχώς - όχι μόνο γεωγραφικά, αλλά, και το σπουδαιότερο, στις εσωτερικές δομές της. **Το "Κοινοτικό Κεκτημένο" θα πρέπει να ελαφρύνεται, να απελευθερώνεται, να παγκοσμιοποιείται, δηλαδή να αποευρωπαϊκοποιείται.** Όχι μόνο δεν τίθεται θέμα ουσιαστικού βαθέματος της Ένωσης στην κατεύθυνση της Ευρωπαϊστικής ιδεοληψίας (π.χ. το Ομοσπονδιακό Όραμα μιας Ενωμένης Ευρώπης) - αλλά αντιθέτως **το Ευρωπαϊκό μοντέλο πρέπει να χάνει το Ευρωπαϊκό χαρακτήρα του,** πρέπει να εγκαταλειφθεί, για να γίνουν ανταγωνιστικές οι χώρες της ΕΕ. **Αυτή είναι η Ευρωπαϊκή αντίφαση των ημερών μας. Συνέπεια, ένα εγγενώς ασταθές σύστημα. Δεν είναι τυχαίο ότι κάθε κίνημα απελευθέρωσης της Ευρώπης στην ιστορία έχει καταλήξει σε αντίθετες τραγωδίες.**

Την επόμενη φορά θα αναλύσω τα ΕλληνοΤουρκικά.

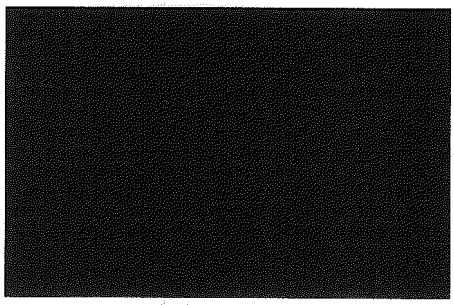

Η δόξα του φωτός

(Κατά την Νεοελληνική αναξιοκρατία)